

กระทู้ถามที่ ๘๕๙ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ปัญหาการกำหนดราคาผลผลิตข้าวของเกษตรกร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงพาณิชย์ ดังต่อไปนี้
ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศไทย โดย ๑ ใน ๕ พื้นที่ของประเทศไทย หรือประมาณ ๗๐ ล้านไร่เป็นพื้นที่นา ประเทศไทยมีชาวนาเกือบ ๔ ล้านครัวเรือน ผลิตข้าวเปลือก เฉลี่ยปีละ ๓๐ กว่าล้านตัน สร้างรายได้ให้กับประเทศปีละประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ล้านบาท รวมทั้ง ใช้บริโภคภายในประเทศคิดเป็นมูลค่าปีละ ๒๓๐,๐๐๐ ล้านบาท รวมมูลค่าของข้าวเฉลี่ยปีละประมาณ ๔๓๐,๐๐๐ ล้านบาท ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวสู่ตลาดโลกมากที่สุด แม้ข้าวจะทำรายได้ให้กับ ประเทศเป็นจำนวนมาก แต่ชาวนาผู้ผลิตข้าวส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน และมีรายได้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ อาชีพชาวนาเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูงจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ ฝนแล้ง น้ำท่วม ฯลฯ นอกจากนี้ปัญหาความเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติแล้วยังมีปัญหาอื่นที่ทำให้ชาวนาไทย ไม่สามารถยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาราคาข้าวตกต่ำ เนื่องจากที่ผ่านมา ชาวนาไทยอยู่ในสภาพที่ถูกกำหนดให้เข้าสู่ระบบทุนหรือระบบตลาด โดยที่ชาวนาไม่มีสิทธิที่จะเข้าไป กำหนดทิศทางราคาข้าวได้ด้วยตนเอง ชาวนาขาดอำนาจในการต่อรอง ถูกกดขี่จากพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากกลไกการตลาดเป็นของพ่อค้าคนกลางในประเทศ และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นโดยพ่อค้า ต่างประเทศในระบบตลาดโลก ทั้งนี้ ชาวนาเป็นผู้ผลิตแต่ไม่ได้จัดการผลผลิตได้ด้วยตัวเอง แตกต่าง จากผลผลิตของบริษัทเอกชนที่สามารถกำหนดราคาขายได้ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงพาณิชย์จะมีนโยบายหรือแนวทางการบริหารจัดการให้เกษตรกรที่ปลูกข้าว สามารถกำหนดทิศทางราคาข้าวได้ด้วยตนเอง และมีอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงพาณิชย์มีแนวทางแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลาง โดยการตัดวงจรหรือควบคุมพ่อค้าคนกลาง ไม่ให้เอาเปรียบเกษตรกรที่ปลูกข้าวอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

จังหวัดนครพนม

คำตอบกระทู้ถามที่ ๘๕๙ ร.

ของ นายภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย จังหวัดนครพนม
เรื่อง ปัญหาการกำหนดราคาผลผลิตข้าวของเกษตรกร

ข้าพเจ้า นายพิชัย นริพทะพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความเกียรตินี้ ดังนี้

คำถาม

- ๑) กระทรวงพาณิชย์มีนโยบายหรือแนวทางการบริหารจัดการให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวสามารถกำหนดทิศทางราคาข้าวได้ด้วยตนเอง และมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางหรือไม่อย่างไร
- ๒) กระทรวงพาณิชย์มีแนวทางแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางโดยการตัดวงจรหรือควบคุมพ่อค้าคนกลางไม่ให้เอาเปรียบเกษตรกรที่ปลูกข้าวอย่างไร

คำตอบ กระทรวงพาณิชย์ได้มีการดำเนินการบริหารจัดการสินค้าข้าว ดังนี้

๑. การรักษาเสถียรภาพราคาข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๖๗/๖๘ รัฐบาลมีมาตรการเพื่อชะลอผลผลิตในช่วงออกสู่ตลาดมาก เพื่อไม่ให้มีการกระจุกตัวของผลผลิตซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาที่ได้รับ ดังนี้

๑.๑ โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จะให้สินเชื่อกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อชะลอข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เป้าหมาย ๓ ล้านตันข้าวเปลือก โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับค่าฝากเก็บและรักษาคุณภาพข้าวในอัตรา ๑,๕๐๐ บาท/ตันข้าวเปลือก กรณีเกษตรกรฝากเก็บที่สหกรณ์ สหกรณ์จะได้รับค่าฝากเก็บตันละ ๑,๐๐๐ บาท และเกษตรกรได้รับตันละ ๕๐๐ บาท

๑.๒ โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. ให้สินเชื่อกับสถาบันเกษตรกร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และศูนย์ข้าวชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อรวบรวมข้าวเปลือกเพื่อจำหน่าย และ/หรือ เพื่อการแปรรูป เป้าหมาย ๑ ล้านตันข้าวเปลือก ซึ่งรัฐบาลจะชดเชยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๓.๕๐ และสถาบันฯ รับภาระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑

๑.๓ โครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าวในการเก็บสต็อก เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการค้าข้าวที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้เก็บสต็อกในรูปแบบข้าวเปลือกและข้าวสาร เป้าหมายดูดซับ ๔ ล้านตันข้าวเปลือก เก็บสต็อกไว้อย่างน้อย ๖๐ - ๑๘๐ วัน (๒ - ๖ เดือน) นับแต่วันรับซื้อ โดยรัฐชดเชยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๓

๒. การสร้างการแข่งขันและสร้างอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในได้ดำเนินโครงการจัดตลาดนัดข้าวเปลือก เพื่อสร้างการแข่งขันและสร้างอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกรในการซื้อขายข้าวเปลือก อีกทั้ง ให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรมทางด้านราคา การชั่งน้ำหนัก และการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตร มีอำนาจต่อรองในการขายข้าวเปลือกให้ได้ราคาสูงขึ้น และเกิดการแข่งขันการรับซื้ออย่างเป็นธรรม

๓. การกำกับดูแลการรับซื้อข้าวเปลือก กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในได้กำกับดูแลให้ความเป็นธรรมในการซื้อขายข้าวเปลือก โดยได้เข้มงวดกวดขันในการกำกับดูแลตรวจสอบ เครื่องชั่ง เครื่องวัดความชื้น การหักน้ำหนักสิ่งเจือปน และการปิดป้ายแสดงราคา ณ จุดรับซื้อของผู้ประกอบการทุกราย และมีการสุ่มตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาด หากเกษตรกรพบว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือถูกเอารัดเอาเปรียบ สามารถร้องเรียนได้ที่สายด่วน ๑๕๖๙ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง